
**Nemzetközi Felsőoktatási
Kutatások Központja**

Magyar Felsőoktatás 2016

„Helyzetkép: várakozások és eredmények”

Konferencia

2017. január 26.

Program

9:30-tól   **Regisztráció**

10:00 – 10:05 **Köszöntő:** Berács József (Budapesti Corvinus Egyetem, NFKK ügyvezető igazgató; Pallasz Athéné Egyetem, professzor)

10:05 – 10:10 **Megnyitó:** Láncki András (Budapesti Corvinus Egyetem, rektor)

Levezető elnök: Berács József

10:10 – 10:50   A stratégiai helyzetértékelés eredményeinek bemutatása a szerzők által:
Derényi András (Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, tudományos munkatárs)
Kádár-Csoboth Péter (IFUA Horváth and Partners, vezető tanácsadó)
Kováts Gergely (Budapesti Corvinus Egyetem, adjunktus)
Polónyi István (Debreceni Egyetem, professzor)
Temesi József (Budapesti Corvinus Egyetem, professzor emeritus)
Fő témakörök: reformok a felsőoktatásban; kancellári rendszer; felsőoktatás gazdasági kondíciói; felvételi adatok; diplomás foglalkoztatás; tanítás és tanulás fejlesztése; duális képzési modell; kutatói eredményesség; külföldi hallgatók.

10:50 – 11:15   Maruzsa Zoltán (Emberi Erőforrások Minisztériuma, miniszteri biztos)
„Fokozatváltás a felsőoktatásban”

11:15 – 11:35   Bódis József (Magyar Rektori Konferencia, elnök) *„Kitörési pontok a magyar felsőoktatásban”*

11:35 – 11:55   Pusztai Gabriella (Debreceni Egyetem, professzor; Felsőoktatási Kutató és Fejlesztő Központ igazgató) *„A felsőoktatás (hozzáadott) értéke”*

11:55 – 12:25   Vita

12:25 Zárszó Berács József

Magyar Felsőoktatás 2016

„Helyzetkép: várakozások és eredmények”

Konferencia
2017. január 26.

Berács József, Derényi András, Kádár-Csoboth Péter, Kováts Gergely, Polónyi István, Temesi József: Magyar Felsőoktatás 2016 - Stratégiai helyzetértékelés: „Összefoglaló megállapítások”

A permanens megújítás és hatékonyságnövelés alatt álló magyar felsőoktatás átalakítása új lendületet kapott 2014-ben. Új karmesterrel, új koncepció alapján vett újfent lendületet a Kormány, hogy hatékony, eredményes, nemzetközi értelemben vett sikeres, teljesítményelvű felsőoktatást hozzon létre. Szűk két év elteltével érdemes néhány kiemelt területen megvizsgálni a kormányzati beavatkozások alapvető irányait és 2016-ban elért eredményeit.

Az elmúlt két év felsőoktatás-politikáját, benne a 2016-os esztendőt, alapvetően az intézmények irányítására, kontrolljára vonatkozó célok és beavatkozások határozták meg. A fenntartó azoknak a stratégiai céloknak a megvalósítására fókuszált, amelyek az intézmények tevékenységeinek közvetlen irányíthatóságát biztosították.

1. Az adatok tanúsága szerint 2017-re javulni fog a felsőoktatás gazdasági helyzete. 2017-ben az összes felsőoktatási kiadás 90 milliárd forinttal lesz magasabb, mint az előző évben, ezen belül a működési kiadás növekedése 45,5 milliárd forint. Ez lényegében éppen fedezni fogja a béremelés 2016-os és 2017-es forrásigényét. A kiadás növekedésének fedezetét részben mintegy 50 milliárd állami támogatás növelés (tehát kicsit több, mint a béremelés fedezete) adja, a többit pedig a bevételek növekedése.

2. Ha a felsőoktatás helyzetét hosszabb távon (2004-2017) vizsgáljuk, akkor azt látjuk, hogy a GDP-hez viszonyított kiadások tekintetében a 2014-2016. évek jelentették a mélypontot. A zárszámadási beszámolók alapján a 2014. évi kiadás volt az időszak legalacsonyabb kiadási szintje, a költségvetési törvények alapján pedig a 2016. évi kiadás volt a legalacsonyabb a vizsgált időszakban, s a 2017. évi javulás sem éri el a 2009-2010. évi szintet.

3. A változások lényege egyrészt abban állt, hogy az intézmények közötti forrásallokációban a normatív mechanizmusok helyett/mellett egyre jelentősebb hangsúlyt kapott a fenntartói döntés alapú allokáció, másrészt pedig abban, hogy az intézmények korábbi belső gazdálkodási mozgástere radikálisan lecsökkent, hiszen a szabad felhasználású jogcímenen érkező támogatások kivezetésre kerültek a rendszerből, és a kötött felhasználású támogatási elemek aránya növekedett. A fenntartó egyértelműen kontrollálni szeretné az állami támogatások belső intézményi felhasználását, és nem támogatja a funkciók, feladatok közötti belső átcsoportosításokat, keresztfinanszírozásokat. Ezek a változások értelemszerűen növelik az intézmények finanszírozáson keresztül történő irányíthatóságát, és növelik az intézményben dolgozó felelős vezetők igazodási kényszerét, hajlandóságát.

4. Kiemelt jelentőséget kapott az intézmények gazdálkodásának konszolidációja, és a felsőoktatási ágazatban kialakult tartozásállomány felszámolása. A kancellárok elsődleges feladata alapvetően erre irányult. Az intézmények döntő többségében a gazdálkodási jogkörök erőteljes centralizációja, a költségek visszafogása, erős kontrollja jellemezte a 2015-ös és 2016-

os éveket. A fenntartó az ágazaton belüli, a kormányzati, és a közvélemény előtti kommunikációban is alapvetően a tartozásállomány csökkenésével, a cash-flow helyzet javulásával és a számlapénz-állomány gyarapodásával jellemezte a rendszer átalakításának eredményességét. A 2010-2014 között jelentős forráskivonást megélt intézményrendszerben természetesen nem voltak benne a konszolidációhoz szükséges működési tartalékok, de a beruházási és működési költségek drasztikus visszafogásával, a kórházi adósság konszolidációjával, valamint a 2015 második felében kifizetett jelentős volumenű európai uniós pályázati források segítségével a gazdálkodási egyensúly pro-forma előállt.

Bár a fenntartói irányítás legfontosabb eszköze lenne, mégsem történt meg a finanszírozási rendszer stratégiában rögzített teljesítményelvű átalakítása. Nem változtak pozitív irányban a felsőoktatási intézmények működési hatékonyságát, mozgásterét alapvetően meghatározó államháztartási, foglalkoztatási, juttatási szabályok. Nem változott érdemben az oktatók, kutatók juttatási és teljesítményösztönzési rendszere. A 2016-ban elindított többlépcsős béremelés bevezetése nem kapcsolódott össze semmilyen teljesítményösztönzéssel, differenciálással.

5. Az intézményrendszer és a fejlesztések korábbinál szorosabb irányításával látszólagos ellentmondásban van az a – már 2010-2014 között is megfigyelhető – jelenség, amely szerint a magyar felsőoktatást egyre több, egymással laza kapcsolatban lévő döntési/befolyási centrum határozza meg. Az EMMI és annak egyes államtitkárságai, az NKFIH, az NGM, az MNB alapítványai, a Miniszterelnökég mind-mind olyan szereplők, amelyeknek az intézményrendszer egészével, vagy egy-egy elemével, funkciójával kapcsolatban önálló víziójuk van, és ennek képesek is erőforrásokkal, szabályozásokkal érvényt szerezni. A fokozatváltási stratégiában teljesítményelvűnek szánt magyar felsőoktatásban egyre több olyan intézmény van, amely a fenntartó hatáskörén kívüli erőforrásokból és szándékok szerint hajtja végre fejlesztéseit.

6. A stratégia tartalmával összhangban az intézményszerkezetben is jelentős változások történtek. Önálló szakegyetemként új entitások jöttek létre; karok, telephelyek váltak ki és olvadtak be; illetve önálló intézmények integrálódtak. Feltűnő, hogy a fenntartó az átalakulásokat az érintett intézmények különösebb ellenállása nélkül tudta megvalósítani, amire minden bizonnyal hatással volt a kancellári rendszer kapcsán kialakult szoros intézményirányítási gyakorlat. Sajnálatos, hogy az átalakítások megalapozása, a folyamat megtervezése, menedzselése nem volt átlátható. Az átalakítások jogilag és technikailag megtörténtek ugyan, de az új intézményi konstellációk működése, jövőképe ad hoc módon alakul. Az átalakításokkal az elaprózottnak, párhuzamosságokkal rendelkezőnek minősített intézményhálózat nem csökkent, hanem növekedett.

7. A felsőoktatásba jelentkezők számának trendje és a korosztályi trend között nem látható összefüggés, azaz a mindenkori oktatáspolitikai és egyéb társadalmi tényezők befolyásolták a jelentkezéseket. A 2011-es mélypont egyik összetevője az akkor bejelentett önfenntartó felsőoktatás és a széleskörű tandíj lehetőségének meglebegtetése lehetett, összekötve a hallgatói szerződéses rendszerrel és az egyes szakokra vonatkozó állami finanszírozási pontszám-korlátokkal. Mivel a korlátok egy része némileg felpuhult, a teljes felvételi létszám csökkenése megállt, miközben az is látható, hogy a következő időszakban a 18 évesek száma egy kicsit emelkedik, s valószínűleg a jelentkezők száma is növekedne, amennyiben annak középiskolai feltételeit az oktatáspolitikai nem akarná korlátozni.

8. A képzési szinteket tekintve az elmúlt években egyértelműen az alapképzésben történt radikális csökkenés. Munkarend szerint tekintve az esti-szabályozó képzésre jelentkezettek száma a felére csökkent, a nappali alapképzés felvételi trendje csökkenő (ám megállni látszik), a távoktatás gyakorlatilag eltűnt. A 2009-2011 közötti állami ösztöndíjas létszám a további években 15-20%-os csökkenést mutat – ám az önköltségesek száma nem haladja meg ezt a csökkenést: a gazdasági-szociális hátránnyal rendelkező családok nem képesek „átváltani” önálló finanszírozási formára.

9. A felvettek száma a fővárosi egyetemek felé tolódott el a vidéki főiskolák kárára. A 2011 óta érvényesülő oktatáspolitikai hatására a vidéki főiskolák (újabbán alkalmazott tudományok egyetemei) visszaszorultak. A vidéki egyetemek többé-kevésbé megőrizték arányukat, a fővárosi egyetemek pedig jelentős finanszírozott és fizetős hallgatólétszámot nyertek.

10. 2011-ben kiemelt célként fogalmazódott meg a tudományterületek esetében a műszaki-természettudományos szakok pozitív diszkriminációs eszközökkel történő támogatása. A 2009-es helyzethez képest a 2011-es drasztikus beavatkozások miatt 2012-ben valóban történtek eltolódások a belső arányokban a preferált tudományterületek irányába, ám az alkalmazkodási folyamatok nyomán 2015-ben már visszarendeződést tapasztalhatunk. Például a műszaki tudományok aránya a 3 kiemelt évben (2009, 2012, 2015) 15,5%, 17,6% és 13,2%, a természettudományok aránya 5,1%, 5,9% és 5%. Ha a diszpreferált területeket nézzük akkor azt látjuk, hogy a közgazdasági-üzleti képzés ugyan leesett 23%-ról 18,5%-ra, ám vissza is kapaszkodott 21,9%-ra. Ez a két utóbbi példa erőteljesen rávilágít arra, hogy a felvételizők az erős adminisztratív jelzésekre reagálnak ugyan, de tartósan a munkaerő piaci, kereseti viszonyok dominálják választásaikat.

11. A diplomások foglalkoztatása a jelenlegi időszakban újra igen kedvező képet mutat. A 2008-as gazdasági válság mindegyik iskolázottsági kategóriába tartozó munkavállaló munkanélküliségére kihatott. A 25-34 éves korosztály (tehát a diplomások szemszögéből pályakezdő fiatalok) munkanélküliségét nézve a 2000-es 1,6%-os munkanélküliség 2010-re majdnem megnégyszereződött és elérte a 6,3%-os csúcspontot, majd a válság után csökkent, s 2015-re már 3,4%-ra mérséklődött. Az alacsonyabb iskolai végzettségűeknél ez a trend még erőteljesebb. Ma már jól látható, hogy a 2010-es kormányzati anyagokban hangsúlyozott pályakezdő munkanélküliség részint messze elmaradt az alacsonyabb iskolai végzettségűek munkanélküliségétől, másrészt annak oka nem a felsőoktatás valamiféle strukturális zavarából adódott, hanem a gazdasági válság nyomán alakult ki, s annak elmúltával lényegesen mérséklődik. A hazai felsőoktatási kibocsátást a gazdaság szinte maradéktalanul felszívja, nincsenek foglalkoztatási zavarok.

12. Az egyes szakterületek havi keresetét tekintve azt lehet megállapítani, hogy jelentős változások, vagy átrendeződések az elmúlt tíz évben nem történtek. A jogász, informatikus és közgazdász diplomával rendelkezők vezetnek a kereseti rangsort, őket követik a műszaki és természettudományos diplomával rendelkezők, s az orvosok és pedagógusok zárják a sort.

13. 2015-ben a stratégiai céloknak megfelelően elkezdődött és végbe is ment a képesítések évek óta tervezgetett értékelése, amely a képesítések számának csökkentésére irányuló szándéka miatt „szakritkítás” néven vált ismertté. Ennek során a legtöbb képzési területen kismértékben módosultak a képesítések, azonban az egész beavatkozás eredményeként 2016-ra valójában a 2014-re bekövetkező kismértékű bővülés után a 2011-es számokhoz tért vissza a rendszer.

A képzések rendszerének módosításával kapcsolatos szakpolitikai érvrendszer viszont rálátást engedett a felsőoktatás képzési funkciójáról való kormányzati gondolkodásra, amelyet dominál a rövid távú munkaerő piaci fókusz. Ez olyannyira erőteljes, hogy háttérbe szorítja a többi releváns szempontot, például a hosszú távú stratégiai célok érvényesítését, az általános képességigények fejlesztését, vagy az innovációs potenciál javítását.

14. Ugyanakkor a képzési és kimeneti követelmények (KKK) révén megvalósított korábbi erőteljes bemeneti- és folyamatszabályozást a legtöbb szakterületen felváltotta a kimenet-, illetve tartalomszabályozás. Az új KKK-k már nem tagolják kötelező, lineárisan egymásra épített, kreditekkel „méretezett” szakaszokra a képzési folyamatot. Ehelyett a képzés profiljára (gyakorlat- vagy elméletigényesség foka) vonatkozó információt adnak és a folyamatszabályok eltávolításával hangsúlyosabbá teszik a kimenetet tanulási eredményekkel jellemző követelménysort: út nyílik az eltérő intézményi misszióknak, sajátosságoknak megfelelő képzési programvariációk megjelenítésére, az intézmény képzéseit felhasználó munkaadói kör igényeinek a korábbiaknál rugalmasabb figyelembevételére.

15. Az új felsőoktatási stratégia fontos szerepet szánt a duális képzésnek. A magyar duális képzés a maga formájában egyedi, hiszen a konkrét képzési modellt illetően a baden-württembergi megoldást hirdette meg, de azzal ellentétben nem egyetlen intézményre és nem egy alacsony (főiskolai) szintű oktatási intézményre, hanem minden intézményre és mind az alapképzésre, mind a mesterképzésre kiterjed. Míg a duális képzés megvalósítása Baden-Württembergben alapvetően vállalati kezdeményezésen alapul, és fokozatosan, évtizedek alatt érte el a 10%-os részesedést, ezzel szemben Magyarországon az egyetemeknek nagyobb erőfeszítést kell a vállalatok meggyőzésére fordítani és a rövid időn belül 8%-os részesedés elérése az első két év beiskolázási adatai alapján még rásegítő kormányzati intézkedések (pl. duális képzés fejlesztési EFOP programok, vállalati adókedvezmények, stb.) mellett is kérdéses. A duális képzés bevezetése nagyon erőforrás-igényes tevékenység, amit nagy valószínűséggel csak az intézmények egy része képes sikeresen alkalmazni.

16. A magyar felsőoktatás tudományos teljesítménye egyre jobban elmarad a fejlett országok átlagától. A Scopus adatbázisban 1996 és 2015 között nyilvántartott tudományos közlemények éves számát egy millió lakosra vetítve 49 fejlett ország hasonló adatával összevetve Magyarország helyzete 1998 óta folyamatosan romlik. A hazai bejelentésű találmányok számát illetően is hasonló a helyzet, annyi különbséggel, hogy Magyarország helyzete valamivel később, a kétezres évek első évtizedének közepén kezdett el romlani. 2014-ben ebben a rangsorban a harmincadik helynél rosszabbul álltunk a 49 fejlett ország rangsorában. Végeredményben azt lehet megállapítani, hogy a magyar felsőoktatási kutatóhelyeken a nemzetközileg jegyzett idegen nyelvű publikációk számának növekedése jelentősen elmarad a fejlett országok átlagától. A kutatóhely típusa szerint mind a kutatóintézetek, mind a felsőoktatási kutatóhelyek esetében csökken a tudományos cikkek száma, de a felsőoktatási kutatóhelyeken még most is mintegy kétszer annyi a fajlagos tudományos közlemény szám.

17. 2016-ban folytatódott a magyar felsőoktatás nemzetközivé válása, három év alatt 23 százalékkal nőtt a külföldi hallgatók száma, ami biztató arra nézve, hogy 2023-ra elérjük a célként kitűzött 40 000 főt. Látunk pozitív példákat az intézményeknél tudatos piacszerzési, országspecifikus stratégiákra, a hallgató-toborzási rendszer átszervezésére. A két évvel ezelőtti sikeres brazil kormányprogramot, amely jelentős külső forrást hozott a felsőoktatásba, a magyar kormányzat Stipendium Hungaricum programja helyettesíti, amely belső kormányzati forrásból próbálja meg helyzetbe hozni, illetve fejleszteni a felsőoktatási intézmények exportképességét.

A piaci alapon működő országok példája azt mutatja, hogy ez akkor lehet hosszú távon sikeres, ha az intézmények maguk is többet áldoznak ösztöndíjakra, illetve a kormányzat az így nyújtott támogatás folytatását a piaci sikerekhez is köti.

A legfontosabb talán, hogy egyelőre nem történt érdemi előrehaladás a felsőoktatás alapvetői funkcióinak fejlesztése, minőségének javítása ügyében. Az irányítást, kontrollt, gazdasági konszolidációt, intézményhálózatot érintő beavatkozások fontosak ugyan, de hatásmechanizmusait tekintve messze vannak a konkrét képzési, kutatási tevékenységtől, annak minőségétől. A fenntartó által a képzések fejlesztésére 2016-ban indított programok intézményeken belül és rendszerszinten önálló, elkülönülő projektek és fennáll az a veszély, hogy nem képesek egymást erősítve az alapvető funkciók minőségének javításához hozzájárulni.

Magyar Felsőoktatás 2016

„Helyzetkép: várakozások és eredmények”

Konferencia
2017. január 26.

Az előadások kivonatai

Bódis József: 'Kitörési pontok a magyar felsőoktatásban'

A 2008-as gazdasági válság óta globálisan érzékelhető a felsőoktatási rendszerek útkeresése az állami szerepvállalás és finanszírozhatóság, az egyetemek társadalmi felelősségvállalása és általában a felsőoktatás missziója tekintetében. Ezen időszak első felében az országok jelentős részében csökkent a felsőoktatás állami támogatása, az időszak második felében pedig ennek nehézkes konszolidációját tapasztalhattuk, szorosan illeszkedve az állami költségvetések egyensúlyi állapothoz közeledésével.

Annak érdekében, hogy a magyar felsőoktatás sikerrel vegye a 21. század kihívásait, jelentős változtatásokra van szükség. Ennek megfelelően a magyar kormány 2010 óta jelentős erőfeszítéseket tett a felsőoktatás strukturális fejlesztése érdekében. Ugyanakkor ahhoz, hogy teljes mértékben 21. századivá váljon a hazai felsőoktatási rendszer, további jelentős fejlesztések szükségesek. Ezen folyamatban kitörési pont lehet az intézményirányítási-, tulajdonlási-, illetve fenntartási rendszer átalakítása, a jelentős dereguláció, valamint egy olyan szabályozási környezet kialakítása, amely lehetővé teszi, támogatja, sőt ösztönzi a nem állami források bevonását. Természetesen nem megkerülhető az állami finanszírozás növelése sem, melynek keretében szükséges egy új, átfogó, országos ösztöndíjrendszer kialakítása is, amely teljesítményarányosan mindenki számára elérhető. A nem állami források bevonásának elengedhetetlen feltétele az ösztöndíjhoz kapcsolódó szabályozások áttekintése, különösen az adózás vonatkozásában annak érdekében, hogy gazdasági társaságok, egyéb szervezetek és magánszemélyek adókedvezményeket és adómentességeket vehessenek igénybe amennyiben egyetemet támogatnak, illetve ösztöndíjakat adnak.

Pusztai Gabriella: 'A felsőoktatás (hozzáadott) értéke'

Az oktatási rendszer működésével foglalkozó szakirodalom egyik vonulata szerint egy intézmény eredményessége elég pontosan megjósolható a belépő hallgatók szocioökonómiai státusának, korábban felhalmozott kulturális tőkéinek ismeretében. Ez a megközelítés lényegében nem számol az oktatási intézményeknek a hallgatói tudás, képességek, aspiráció, értékrend formálódásához való hozzájárulásával. Valójában azonban az oktatáskutatás legizgalmasabb területe, hogy milyen tényezők felelősek leginkább az intézményi hatásgyakorlásért. A hozzáadott érték fogalmát újrakonceptualizálva az oktatáskutatás arra törekszik, hogy azonosítsa azokat az intézményi jellemzőket, melyeknek köszönhetően a hallgatói diverzitás mellett az eredményesség egyéni, illetve intézményi különbségei létrejönnek. Az előadás a Debreceni Egyetem Felsőoktatási Kutató és Fejlesztő Központja által végzett A felsőoktatási hallgatók eredményességére gyakorolt intézményi hatás (IESA 2013-2016) című kutatás főbb eredményeit foglalja össze.

Nemzetközi Felsőoktatási Kutatások Központja (NFKK) Center for International Higher Education Studies (CIHES)

A Budapesti Corvinus Egyetem Közgazdaságtudományi Karán, 2008 májusában alakult meg a Nemzetközi Felsőoktatási Kutatások Központja. A Központ - *az egyetem projektszervezeteként* - keretet biztosít a résztvevők számára, új kutatási irányok megfogalmazására, kivitelezésére, magyar és nemzetközi kutatási pályázatokban való részvételre. A felsőoktatásban végzett oktatási, kutatási és más szolgáltatási tevékenységekre a 21. században a „nemzetközi” jelző használata egyben a versenyképességnek is bizonyos fokmérője.

A nemzeti jellegzetességeket és intézményi változatosságot tükröző felsőoktatás csak akkor tudja kellően szolgálni diákjait, tanárait és más alkalmazottait, ha felkészíti őket a hazai és a globális piacon való helytállásra. *Kutatóközpontunk küldetése* ennek elősegítése. Tanszéki, munkahelyi státuszuk teljes megtartása mellett a tagok a Központ szervezetében az egyes projektek megvalósítását végzik, a rendelkezésre álló források felhasználásával. Hitvallásunk, hogy sikeresek akkor lehetünk, ha ezt a hazai és nemzetközi szakmai közösséggel való intenzív együttműködésben tesszük.

A mai, „tudástársadalomként” jellemzett világban felértékelődött a felsőoktatás szerepe. A globalizáció és a piaci viszonyok megjelenése minden szolgáltatási ágazatban, így az oktatásban is új, izgalmas kérdéseket vet fel. *Az egyetemek szerepe* a társadalmi igények alakításában és kielégítésében nemzetközi viták és politikai döntések középpontjában áll. A Kutatóközpont, miközben a felsőoktatás egyes kiemelt kérdéseivel nemzetközi keretekbe ágyazottan foglalkozik, projektjei révén segítséget kíván nyújtani a magyar *felsőoktatás intézményvezetőinek, illetve az oktatáspolitikai irányítóinak* is.

A kutatóközpont tagjainak mindenkori érdeklődési köre, a kutatóközpont számára adott kutatási megbízások, illetve *a magyar felsőoktatás előtt álló feladatok* megoldására való törekvés határozza meg, hogy adott időszakban milyen kutatásokra kerül sor. Az elmúlt nyolc esztendőben a fő tevékenységünk a következő területekre koncentrált.

A/ „*Magyar felsőoktatás 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016*” címmel minden év január utolsó hetében megrendezett, az év aktuális problémáit stratégiai és nemzetközi összefüggésekben tárgyaló, meghívott előadókra támaszkodó műhelykonferencia, amelyre átlagosan 150-200 fő regisztrált a felsőoktatási ágazat minden területéről. Négy éve az NFKK erre az alkalomra „Stratégiai helyzetértékelés” címmel vitaanyagot is készít.

B/ Az évek folyamán *könyvbemutatók, kutatási projekt beszámolók, helyzetjelentések* mellett, partnerszervezetek bevonásával konferenciákat szerveztünk aktuális kérdésekről. A diplomások foglalkoztathatósága, nemzetközi mobilitás, innováció, pedagógiai módszerek alkalmazása, tudománypolitika, finanszírozás, bolognai folyamat, egyetemi misszió, piacorientáció és folytathatnánk a sorát, azoknak a témaköröknek, amelyekről vitákat folytattunk.

C/ A hazai és nemzetközi szaklapokban megjelenő *publikációk* mellett a kutatóközpontunk munkatársai szerkesztik, és részben írják az *NFKK Füzeteket*, amelyekből eddig 12 kötet jelent meg; emellett három könyvet is megjelentettünk.

D/ 2015-ben elindítottunk egy Közép-Európára fókuszáló konferenciasorozatot „Central European Higher Education Cooperation” (CEHEC) címmel, a Közép-Európai Egyetemmel közös szervezésben.

BCE- Nemzetközi Felsőoktatási Kutatások Központjának 2016-os tevékenysége

Rendezvények

1. 2016. január 28. „Magyar Felsőoktatás 2015. „Fokozatváltás, központosítás, szűkülés...” konferencia
2. 2016. június 16-17. 2nd CEHEC (Central European Higher Education Cooperation) konferencia
3. 2016. szeptember 29. 'Jövők' konferencia- az NFKK, az Educatio ® című folyóirat és a Magyar Szociológiai Társaság Oktatásszociológiai Szakosztályának rendezésében
4. 2016. december 14. Könyvbemutató- az NFKK és az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet közös rendezésében. Bemutatott könyvek: 'A magyar felsőoktatás 1988 és 2014 között', 'A felsőoktatás minőségbiztosítási horizontja', 'Tanulásszervezés, tudáselismerés és átjárhatóság a felsőoktatásban'

Kiadványok

1. A kancellári rendszer bevezetése a magyar felsőoktatásban. Tapasztalatok és várakozások. Budapest: BCE NFKK, 2016.

Publikációk

Hrubos Ildikó: Az Európai Felsőoktatási Térség kialakításának második szakasza. Helyzetkép félidőben. In: Fehévari Anikó – Juhász Erika – Kiss Virág Ágnes – Kozma Tamás (szerk.) Oktatás és fenntarthatóság. HERA Évkönyvek III. Magyar Nevelés- és Oktatókutatók Egyesülete, Budapest, 2016. 263-274. o. Elérh.: http://hera.org.hu/wp-content/uploads/2016/05/HERA_Evkonyvek_III167x234.pdf

Hrubos Ildikó: A digitális campus. Educatio folyóirat 2016/IV szám. pp. 538-545. Elérhető: http://www.edu-online.eu/hu/educatio_reszletes.php?id=116

Hrubos Ildikó: A köztes testületek működése és recepciója. In: Derényi András – Temesi József (szerk.) A magyar felsőoktatás 1988 és 2014 között. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest, 2016. 81-100 o. Elérhető: http://ofi.hu/sites/default/files/attachments/a_magyar_felsooktatás_beliv_net.pdf

Kováts Gergely (szerk.): A kancellári rendszer bevezetése a magyar felsőoktatásban. Tapasztalatok és várakozások. Budapest: BCE NFKK, 2016. 102 p. (ISBN:978-963-89082-7-8) Elérhető: <http://nfkk.uni-corvinus.hu/index.php?id=58848>

Kováts Gergely: Hogyan fogadták az egyetemi vezetők a kancellárokat és a kancellári rendszert? In: Kováts Gergely (szerk.): A kancellári rendszer bevezetése a magyar felsőoktatásban. Tapasztalatok és várakozások. 102 p. Budapest: BCE NFKK, 2016. pp. 23-45. (ISBN:978-963-89082-7-8) Elérhető: <http://nfkk.uni-corvinus.hu/index.php?id=58848>

Kováts Gergely: Zárszó: Észrevételek és javaslatok a kancellári és konzisztóriumai rendszerről. In: Kováts Gergely (szerk.): A kancellári rendszer bevezetése a magyar felsőoktatásban. Tapasztalatok és várakozások. 102 p. Budapest: BCE NFKK, 2016. pp. 85-95. (ISBN:978-963-89082-7-8) Elérhető: <http://nfkk.uni-corvinus.hu/index.php?id=58848>

Csillag Sára, Kováts Gergely, Hidegh Anna Laura: Critical Management Education at the Corvinus University of Budapest. In: Saba Senses-Ozyurt, Sándor Klein, Zsolt Nemeskéri (szerk.) Educating for Democratic Governance and Global Citizenship. San Diego: World Council for Curriculum and Instruction, 2016. pp. 82-96. (ISBN:978-0-692-69768-9)

Gábor Király, Zsuzsanna Géring, Alexandra Köves, Sára Csillag, Gergely Kováts: Constructing Future Visions about Higher Education with Participatory Methods. In: Jeroen Huisman, Malcolm Tight (szerk.) Theory and Method in Higher Education Research. Volume 2.. Bingley: Emerald Group Publishing Ltd., 2016. pp. 95-114. (ISBN:978-1-78635-895-0)

Géring Zsuzsanna, Csillag Sára, Király Gábor, Kováts Gergely, Köves Alexandra: A részvételi módszertan alkalmazása a felsőoktatás-kutatásban.: Az 'Iskola a jövőben' kutatás felépítése és eredményei. In: Fodorné Tóth Krisztina (szerk.) Felsőoktatási kihívások: Alkalmazkodás stratégiai partnerségben. Pécs: MELLearn Felsőoktatási Hálózat az életen át tartó tanuláért Egyesület, 2016. pp. 8-16. (ISBN:978-963-88878-7-0)

Király Gábor, Géring Zsuzsanna, Csillag Sára, Kováts Gergely, Köves Alexandra, Sebestyén Gabriella, Gáspár Tamás: Rendszermodellezés a felsőoktatásról: Jelentésadás egy részvételi folyamatban. SOCIO.HU : TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZEMLE (3) pp. 66-90. (2016)

Kováts Gergely, Takács Erika: Értékelési eljárások a felsőoktatásban. In: Derényi András (szerk.) A felsőoktatás minőségbiztosítási horizontja: A megújított európai standardok és irányelvek működése, alkalmazása. Budapest: Oktatókutató és Fejlesztő Intézet (OFI), 2016. pp. 29-38. (ISBN:9789636829957)

Kováts Gergely: Trendek és szándékok az európai felsőoktatás minőségbiztosításában. In: Derényi András (szerk.) A felsőoktatás minőségbiztosítási horizontja: A megújított európai standardok és irányelvek működése, alkalmazása. Budapest: Oktatókutató és Fejlesztő Intézet (OFI), 2016. pp. 39-44. (ISBN:9789636829957)

Kováts Gergely: Intézményi egyesülések és szétválások: nemzetközi tapasztalatok, hazai gyakorlat. In: Derényi András, Temesi József (szerk.): A magyar felsőoktatás 1988 és 2014 között. Budapest: Oktatókutató és Fejlesztő Intézet (OFI), 2016. pp. 101-151. (ISBN:9789636829940)

Kováts Gergely, Csillag Sára, Hidegh Anna Laura: Kritikai üzleti szemléletformálás két tantárgy keretében. In: Pusztai Gabriella, Bocsi Veronika és Ceglédi Tímea (szerk.): A felsőoktatás (hozzáadott) értéke: Közelítések az intézményi hozzájárulás empirikus megragadásához. Nagyvárad; Budapest: Partium; PPS; Új Mandátum, 2016. pp. 338-350. (ISBN:9789631254471) Elérhető: <http://mek.oszk.hu/16000/16053/>

Derényi András-Temesi József (szerk.): A magyar felsőoktatás változásai 1988 és 2014 között, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest, 2016, 200p. <http://ofi.hu/kiadvany/magyar-felsooktatas-1988-es-2014-kozott>

Temesi József: A magyar felsőoktatás változásai 1988 és 2014 között: trendelemzések előkészítése a szakirodalom alapján, In: "A magyar felsőoktatás 1988 és 2014 között", szerk. Derényi András, Temesi József, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest, 2016, pp. 53-80. <http://ofi.hu/kiadvany/magyar-felsooktatas-1988-es-2014-kozott>

Temesi József: Az ESG kapcsolódása az európai támogató folyamatokhoz, eszközökhöz, In: "A magyar felsőoktatás minőségbiztosítási horizontja. A megújított európai standardok és irányelvek működése, alkalmazása", szerk. Derényi András, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest, 2016, pp.45-52. <http://ofi.hu/kiadvany/felsooktatas-minosegbiztositasi-horizontja-megujitott-europai-standardok-es-iranyelvek>

Bókay Antal-Derényi András-Temesi József: Az ECTS szerepe a képzési programok tervezésében és a minőségfejlesztésben, In: "Tanulásszervezés, tudáselismerés és átjárhatóság a felsőoktatásban: Útmutató az európai kreditrendszer használatához", szerk. Derényi András-Simon Mária, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest, 2016. pp. 37-48.

Konferencia részvétel

Berács József (2016): A felsőoktatás nemzetközivé válása az export és import piaci orientáció tükrében, „Magyar felsőoktatás 2015” ’Fokozatváltás, központosítás, szűkülés...’ 2016. január 28, BCE-NFKK Konferencia

Gábor Nagy -József Berács (2016): Antecedents to the Export Market Orientation of Hungarian Higher Education Institutions and Their Performance Consequences: The Role of Managers in Fostering Export Market Orientation in the Organization, 2nd CEHEC Conference Distinctiveness of Central and Eastern European Higher Education, 16-17 June, 2016, CEU and CUB-CIHES

Hrubos Ildikó: A fenntartható fejlődés céljai – 2015-2030 és Magyarország. Expanzió – globalizáció – digitalizáció. Magyar ENSZ Társaság és az International Diplomatic Student Association konferenciája, Budapest, 2016. április 23.

Hrubos Ildikó: Új prioritások az európai felsőoktatásban. XIX. reál- és humántudományi Erdélyi Tudományos Diákköri Konferencia, Babes Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár. 2016. május 19-21.

Hrubos Ildikó: A digitális campus. Magyar Nevelés- és Oktatáskutatók Egyesülete (HERA) konferencia. Kaposvári Egyetem, 2016. május 26-27.

Hrubos Ildikó: Az egyetem társadalmi szerepvállalásának új színterei a digitális korban. Előadás az „Egyetem: eszme és valóság” konferencia sorozatban. Eszterházy Károly Főiskola, Eger. 2016. júl. 6.

Hrubos Ildikó: Tehetségek versenye – verseny a tehetségekért. Előadás „A magyar tehetségek érvényesülésének lehetőségei” országos fórumon. Országos Tudományos Diákköri Tanács, Eger. 2016. november 9.

Kováts Gergely: A kancellári rendszer: kockázatok és mellékhatások. „Magyar felsőoktatás 2015” ’Fokozatváltás, központosítás, szűkülés...’ 2016. január 28, BCE-NFKK Konferencia

Kováts Gergely: „The Pendulum Strikes Back? The Evolution of Higher Education Governance in Central and Eastern Europe: the case of Hungary.” The metamorphosis of university governance at the beginning of the 21st century, 2016. szeptember 7-8, Közép-Európai Egyetem.

Temesi József: Facts and figures about the Hungarian higher education, Fulbright workshop, 6 June, 2016.

Temesi József: A gazdaságtudományi szakokról a képzési terület párhuzamos akkreditációja kapcsán, MAB műhelykonferencia, 2016. május 26.

Temesi József: A közgazdasági felsőoktatás helyzetéről, MTA Közgazdaságtudományi Bizottság, 2016. április 14.